

Розвивальний простір закладу дошкільної освіти

Дошкільна панель

(модератор: Ніна Омеляненко, голова правління ВГО
«Асоціація працівників дошкільної освіти»)

Організація ранньої допомоги дітям: здобутки, проблемні питання, перспективи

Тема 1

(Тривалість: 45 хвилин)

Закон України «Про освіту»

«В Україні створюються рівні умови доступу до освіти. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття освіти. Право на освіту гарантується незалежно від віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин та ознак».

(частина друга статті 3)

«Держава створює умови для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, а також забезпечує виявлення та усунення факторів, що перешкоджають реалізації прав і задоволенню потреб таких осіб у сфері освіти».

(частина шоста статті 3)

Стаття 6 Закону України «Про дошкільну освіту»

Принципами дошкільної освіти є:

- доступність для кожного громадянина освітніх послуг, що надаються системою дошкільної освіти;
- рівність умов для реалізації задатків, нахилів, здібностей, обдарувань, різнобічного розвитку кожної дитини;
- єдність розвитку, виховання, навчання і оздоровлення дітей;
- єдність виховних впливів сім'ї і закладу дошкільної освіти;
- наступність і перспективність між дошкільною та початковою загальною освітою;
- світський характер дошкільної освіти у державних і комунальних закладах дошкільної освіти;
- особистісно-орієнтований підхід до розвитку особистості дитини;
- демократизація та гуманізація педагогічного процесу;
- відповідність змісту, рівня й обсягу дошкільної освіти особливостям розвитку та стану здоров'я дитини дошкільного віку

Положення про психологічну службу у системі освіти України (наказ МОН від 22.05.2018 № 509)

Завдання психологічної служби:

- збереження та зміцнення психічного та соціального здоров'я, сприяння особистісному, інтелектуальному, фізичному і соціальному розвитку здобувачів освіти шляхом доповнення сучасних методів навчання та виховання ефективними психолого-педагогічними технологіями;
- сприяння забезпеченню психологічної безпеки, надання психологічної і соціально-педагогічної допомоги всім учасникам освітнього процесу.

Практичний психолог закладу та/або установи освіти здійснює: психологічне забезпечення освітнього процесу; **психологічний супровід психічного, розумового, соціального і фізичного розвитку здобувачів освіти**; психологічну діагностику та аналіз динаміки психічного, розумового і соціального розвитку здобувачів освіти; **психологічний супровід адаптації до умов освітнього процесу**; реалізацію розвивальних, профілактичних, просвітницьких, корекційних програм з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей здобувачів освіти; консультативну допомогу всім учасникам освітнього процесу з питань навчання, виховання здобувачів освіти, особистісного та професійного розвитку тощо; роботу з постраждалими від насильства дітьми тощо.

*Завдання учасникам: написати
визначення понять «рання
допомога», «раннє втручання»
(хто як розуміє)*

«Щодо ранньої допомоги і втручання, то втручання - більш агресивне. Допомога - бути на підхваті. Мені сподобалася думка одного з класиків педагогіки Ж.-Ж.Руссо: найскладніше для педагога - вміти нічого не робити з учнем, тобто, дати можливість самому зорієнтуватися, визначитися, розібратися тощо, а не лізти з підказками, спряуванням тощо. За моїм переконанням - саме такою має бути наша політика щодо роботи в групах раннього віку»

*(Наталя Гавриш, професор кафедри психології і педагогіки дошкільної освіти
Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г. Сковороди,
провідний науковий співробітник лабораторії дошкільного виховання Інституту
проблем виховання НАПН України, д-р пед. наук)*

«Рання допомога, на мою думку, це система заходів, здійснюваних психологом, соціальним педагогом, націлена на забезпечення психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку. Вона передбачає як просвітницьку роботу з батьками так і розвивально-виховну роботу з їх дітьми. Може здійснюватися в умовах закладів дошкільної освіти, центрах розвитку тощо.

Мова про раннє втручання йтиметься у випадку, коли дитина раннього віку має певні порушення фізичного та психосоціального розвитку чи є ризик їх виникнення.

Допомога сім'ям таких дітей здійснюється психологами, педагогами, медиками за певною програмою в спеціалізованих реабілітаційних центрах)».

*(Людмила **Соловйова**, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії психології дошкільника Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, голова місцевого осередку ВГО «Асоціація працівників дошкільної освіти» у м. Києві)*

Платформа Раннього Втручання

<http://rvua.com.ua/memorandum>

Це спільна ініціатива міжнародних, національних громадських організацій та центральних органів виконавчої влади, яка ставить перед **собою завдання розвивати діалог між громадянським суспільством та органами влади, виробляти єдині підходи до створення та розбудови в Україні системи раннього втручання, здійснювати консультування, обмін інформацією, навчання, проведення інформаційних кампаній з питань створення системи міждисциплінарної сімейно-центрованої комплексної допомоги родині з дитиною раннього дитини раннього віку з порушеннями розвитку або ризиком виникнення таких порушень та сприяти її імплементації в національну систему охорони дитинства.**

Платформа має на меті **активне інформування громадян** України, представників громадянського суспільства, політиків, державних службовців та підприємців про Раннє втручання (РВ), що передбачає роботу, спрямовану на розвиток дитини та нормалізацію життя родини, має виражену профілактичну спрямованість щодо попередження дитячої смертності, сирітства, прогресування порушень у дітей, їх інвалідизації та інституалізації, допомагає дитині та батькам адаптуватися до життя в суспільстві

Організація центру ранньої допомоги в умовах НРЦ «Левеня»

*Віра Ремажевська, директор НРЦ «Левеня»,
кандидат пед. наук, доцент, м. Львів*

Положення про центр розвитку дитини (постанова КМУ від 05.2009 N 1124)

У центрі можуть функціонувати:

- **групи із забезпечення ранньої соціальної адаптації дітей до умов дошкільного закладу;**
групи підготовки до шкільного навчання;
- групи художньо-естетичного, фізкультурно-оздоровчого, музичного спрямування;
- групи корекційного та реабілітаційного спрямування та **групи ранньої допомоги дітям.**

У центрі може бути організована робота клубів, секцій, гуртків, студій для дітей, а також консультаційних центрів для надання всебічної допомоги сім'ям, які виховують дітей вдома

Групи «Разом з мамою» – це корисно та цікаво!

З досвіду роботи центру розвитку дитини
«Лазурний» Запорізької міської ради (директор:
Світлана **ПАЛЕЦЬ**)

Положення про інклюзивно-ресурсний центр, затверджене постановою КМУ від 12.07.2017 № 545

Основні завдання:

- проведення комплексної оцінки з метою визначення особливих освітніх потреб дитини, в тому числі коефіцієнта її інтелекту, розроблення рекомендацій щодо програми навчання, особливостей організації психолого-педагогічної допомоги відповідно до потенційних можливостей психофізичного розвитку дитини;
- надання психолого-педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами, які навчаються у дошкільних та загальноосвітніх закладах (не відвідують заклади);
- надання консультацій та взаємодія з педагогічними працівниками закладів з питань організації інклюзивного навчання; надання методичної допомоги педагогічним працівникам закладів, батькам щодо особливостей організації надання психолого-педагогічної допомоги дітям;
- взаємодія з педагогічними працівниками закладів щодо виконання рекомендацій, зазначених у висновку центру, проведення оцінки розвитку дитини з особливими освітніми потребами тощо.

Особливості надання ранньої допомоги в умовах інклюзивно- ресурсного центру

*Юлія ПОПОВА, заступник начальника відділу
освіти департаменту з гуманітарних питань
Кам'янської міської ради, Дніпропетровська
область, голова місцевого осередку ВГО
«Асоціація працівників дошкільної освіти» у
Дніпропетровській області*

Взаємодія колективу закладу з батьками — запорука успішного розвитку дитини: консультативний центр практичної психологічної підтримки дитинства «ШАНС»

*З досвіду роботи центру розвитку дитини «Надія»
Запорізької міської ради (директор: Ірина **КІЧЕНКО**)*

КОГО МИ ВВАЖАЄМО ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Наразі законодавчо схвалено вживання терміну «діти з особливими освітніми потребами». Його використовують щодо дітей до 18 років, які потребують додаткової навчальної, медичної і соціальної підтримки з метою покращення здоров'я, розвитку, навчання, загальної якості життя та соціалізації, тобто включення в громади своїх однолітків та інших дітей.
До цієї категорії належать і діти з постійною або тимчасовою інвалідністю.

(за матеріалами сайту МОН <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>)

Роль досліджень у формуванні освітньої політики

Наталя **СОФІЙ**, директор Всеукраїнського фонду «Крок за кроком», завідувач науково-методичного центру інклюзивної освіти ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка

**Ваша думка: Організація ранньої
допомоги дітям з особливими
освітніми потребами: з чого
починаємо**

Моделювання освітнього простору: щоб дитина була щасливою

Тема 2: тривалість 35 хвилин

A decorative graphic at the top of the slide consisting of several overlapping, wavy, light blue shapes that create a sense of movement and depth.

**Що для Вас означає
«розвивальний простір»?**

«Розвивальне середовище – це сукупність умов, які забезпечують всебічний розвиток дитини. Правильно організоване розвивальне середовище сприяє соціалізації дитини, впливає на всі аспекти її розвитку. Обладнання, а саме: ігрові модулі, макети, предмети – замісники, різні атрибути з урахуванням особливостей розвитку ігрової діяльності в різні вікові періоди дошкільного дитинства повинні бути у вільному доступі для дітей. Виховання та розвиток дитини повинно відбуватись в психологічно комфортному та безпечному середовищі. Розвивальний простір-це забезпечення психологічно-комфортної атмосфери для прогресивного розвитку свідомості та поведінки дошкільника»

(Наталія **СОСНОВЕНКО**,
науковий співробітник Українського науково-методичного
центру практичної психології та соціальної роботи)

«Простір і середовище, на мою думку, співвідносяться, як базис і надбудова, тобто, середовище матеріалізує, що на ідеальному рівні (ідеї, концепції, парадигми, моделі, теорії, принципи, підходи) задає простір. Багато хто з науковців вбачає ці поняття ідентичними. Власне, йдеться про єдине — умови, сприятливі для розвитку дитини, де вона сама особисто особистісно визначалася зі своїми пріоритетами, виборами, перевагами, інтересами і самовиражалася способами і засобами різних видів діяльності. Розвивальний простір і розвивальне середовище мають бути для цього максимально насиченими і багатоваріантними, щоб була можливість для вибору»

*(Наталя **Гавриш**, професор кафедри психології і педагогіки дошкільної освіти Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г. Сковороди, провідний науковий співробітник лабораторії дошкільного виховання Інституту проблем виховання НАПН України, д-р пед. наук)*

«Стосовно понять: розвивального простору і середовища, схильюсь до розуміння їх як близьких та взаємопов'язаних родового і видового поняття. Простір як такий поєднує як предмети матеріального світу, так і соціальний: взаємодію суб'єктів.

Розвивальний простір визначається як належним чином впорядкований освітній простір, в якому реалізуються освітні цілі розвивального характеру. Для їх здійснення необхідно створити відповідне розвивальне предметне середовище.

Розвивальне предметне середовище – система матеріальних об'єктів і засобів діяльності дитини, яка функціонально моделює зміст розвитку його фізичного і духовного образу. Розвивальне предметне середовище передбачає єдність соціальних, в тому числі предметних і природних засобів забезпечення різноманітної діяльності дітей. Вихідною вимогою до предметного середовища є його розвивальний характер. Воно повинно об'єктивно, через своє змістовне наповнення і властивості створювати умови для творчої діяльності кожної дитини, слугувати цілям фізичного і психічного розвитку і удосконалення, забезпечувати зону найближчого розвитку малюка».

*(Людмила **Соловйова**, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії психології дошкільника Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, голова місцевого осередку ВГО «Асоціація працівників дошкільної освіти» у м. Києві)*

Створюємо безпечний розвивальний простір

*Кристина ШЕВИЧ, завідувач дошкільного закладу
(центру розвитку дитини) «Зірниця» Сумської
міської ради, голова місцевого осередку ВГО
«Асоціація працівників дошкільної освіти» у
Сумській області*

Про важливі речі в організації освітнього процесу

*Світлана ЛАДИВІР, науковий консультант Інституту
психології імені Г. С. Костюка НАПН України, канд. психол.
наук*

Перетворюємо заклад освіти на самонавчальну систему:

які принципи, на Вашу думку, є
найважливішими?

Пошук педагогічних істин: результати анкетування

**Яке Ваше пріоритетне
завдання у новому
навчальному році?**

Дякую за увагу!